

POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE
ZARZĄD GŁÓWNY

WIADOMOŚCI KOMISJI TURYSTYKI PIESZEJ

NR 68 (103)

LUTY 2020

W numerze:

Str. 3	Wielkopolski Zlot Przodowników TP	<i>Lech RUGAŁA</i>
Str. 4	Pamięć o Powstaniu Styczniowym	<i>Włodzimierz SZAFIŃSKI</i>
Str. 6	Nowy szlak w Puszczy Kampinoskiej	<i>Stanisław ŁUĆ</i>
Str. 8	PTTK w setną rocznicę wojny 1920 r.	<i>Włodzimierz MAJDEWICZ</i>
Str. 10	Patriotyczne wędrowanie	<i>Włodzimierz SZAFIŃSKI</i>
Str. 18	Jadwiga Zwierz – pożegnanie	<i>Włodzimierz MAJDEWICZ</i>
Str. 11	Regulamin Rajdu „Mazowieckie Kapliczki”	<i>Klub Przodowników TP im. A. Michalskiej</i>
Str. 13	Załącznik do regulaminu rajdu	<i>Klub Przodowników TP im. A. Michalskiej</i>
Str. 17	Komunikat o egzaminach	<i>KTP ZG PTTK</i>
Str. 18	Komunikat o kursie znakarzy	<i>KTP ZG PTTK</i>

Lech RUGAŁA

66. Wielkopolski Zlot Przodowników Turystyki Pieszej PTTK

Piła, 16-17 listopada 2019

Zlot został zorganizowany przez Oddziałową Komisję Turystyki Pieszej PTTK w Pile przy wsparciu Starostwa Powiatowego, Urzędu Miasta i Nadleśnictwa Zdrojowa Góra w Pile. Komandorem był Jacek Markiewicz.

Na Zlot przybyli przodownicy turystyki pieszej i sympatycy turystyki pieszej z Oddziałów PTTK województwa wielkopolskiego oraz województw ościennych. Miejscem zakwaterowania był Hotel „Gromada” w centrum Piły. Wycieczki zlotowe prowadził Jan Balcerzak. Uczestnicy na wycieczkach zlotowych mieli możliwość zdobycia odznaki „Turysta Ziemi Nadnoteckiej”.

Podczas narady przodowniczej honorowy przewodniczący Wielkopolskiej Komisji Turystyki Pieszej Jan Sikorski przekazał uczestnikom Zlotu bieżące informacje o działalności w województwie wielkopolskim, o ważniejszych działaniach w zakresie turystyki pieszej w Polsce w minionym roku i planowanych imprezach ogólnopolskich w roku przyszłym. Na naradzie wręczono dyplomy i upominki zasłużonym w turystyce pieszej i organizatorom Zlotu.

Poruszono również sprawy szlaków pieszych. Zwrócono m.in. uwagę, że tylko niektóre oddziały przekazują sprawozdania z wykonanych prac znakarskich i brakuje informacji o faktycznym stanie szlaków. Najświeższe wiadomości na temat szlaków pieszych uzupełnił przedstawiciel ZG PTTK Paweł Mordal.

Ustalono również, że organizatorem 67. Wielkopolskiego Zlotu Przodowników Turystyki Pieszej PTTK w dniach 21-22 listopada 2020 roku będzie Oddział PTTK w Środzie.

PRZEBIEG ZLOTU

Sobota, 16 listopada 2019

O godz. 10.30 nastąpił wyjazd z Piły autokaru z uczestnikami na wycieczkę krajoznawczą po trasie: Śmiłowo (zwiedzanie trofeów myśliwskich senatora Henryka Stokłosa) – Kaczory – Miasteczko Krajeńskie – Białośliwie – Osiek n. Notecią (zwiedzanie skansenu kultury ludowej) – Skrzatusz (zwiedzanie Sanktuarium Maryjnego w Bazylice Mniejszej). Wieczorem odbyła się prelekcja na temat: „Piła na dawnych fotografiach i kartach pocztowych”, a następnie narada przodownicza.

Zdjęcie grupowe uczestników przy pomniku Stanisława Staszica w centrum Pily

Niedziela 17 listopada 2019

O godz. 8.45 uczestnicy wyszli na trasę wycieczki pieszej po Pile, połączonej ze zwiedzaniem centrum miasta oraz Muzeum Staszica i Muzeum Okręgowego. Zwiedzono również nowoczesne Centrum Światła na terenie dawnych Zakładów Sprzętu Oświetleniowego Polam (obecnie Signify).

Zakończenie imprezy nastąpiło o godz. 14.00.

Zdjęcie: Lech Rugała

Włodzimierz SZAFIŃSKI

Pamięć o Powstaniu Styczniowym w działaniach Oddziału PTTK w Żarnowie

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, organizuje szereg przedsięwzięć nawiązujących do ważnych wydarzeń historycznych w dziejach Polski. Są to m.in. sesje popularno-naukowe, imprezy turystyczno-krajoznawcze o charakterze patriotycznym, odznaki krajoznawcze, wystawy i wydawnictwa Towarzystwa.

Oddział PTTK w Żarnowie jest organizatorem czterech rajdów o charakterze historycznym, wśród których Rajd Szlakiem Powstania Styczniowego jest cykliczną imprezą mającą już 23-letnią tradycję, ponieważ odbywa się od 1998 r. do chwili obecnej. Wszystkie edycje tej imprezy, organizowane były na terenie gminy Aleksandrów, przy współpracy z miejscowymi władzami

samorządowymi i szkołami. Rajdy czciły kolejne rocznice wybuchu, tego największego zrywu niepodległościowego XIX-wiecznej Europy, pozwalały na poznanie jego historii, sprzyjały integracji dzieci i młodzieży szkolnej oraz zwiedzaniu fragmentu obszaru gminy Aleksandrów.

Większość rajdów rozpoczynało się w Rożenku, nad brzegiem rzeki Czarnej. W miejscu, gdzie znajdowała się mogiła z okresu powstania styczniowego, w 1996 r. postawiono pomnik z czarnego marmuru z wrytym krzyżem i napisem: „Czy zostanie na dzień

popiołu gwiazdzisty dyjament wiekuistego zwycięstwa zaranie” (C.K. Norwid) / Powstańcom Styczniowym 1863-1864 / Społeczeństwo gminy Aleksandrów.

Tutaj turyści wysłuchują krótkiej pogadanki o genezie, przebiegu i skutkach powstania, składają wieńce i zapalają znicze. Minutą ciszy czczą pamięć poległych za Ojczyznę powstańców. Trasy przejść pieszych wiodły trzy razy do Ciechomina, dziesięć razy do Aleksandrowa, sześć razy impreza kończyła się w Dąbrowie nad Czarną i trzy razy w Skotnikach.

Na rozpoczęciu pierwszych trzech rajdów w latach 1998-2000 czytane były przez polonistkę fragmenty „Wiernej rzeki” Stefana Żeromskiego, związane z Powstaniem Styczniowym.

W kolejnych edycjach rajdu uczestniczyli turyści z gmin Aleksandrów, Białaczów, Paradyż i Żarnów. Wędrowali z nami również turyści z Tomaszowa Mazowieckiego, Końskich, Pabianic, Szczercowa, Woli Krzysztoporskiej, Bujen, Gomulina, Przedborza, Piotrkowa Trybunalskiego, a nawet ze Lwowa. Frekwencja na rajdach wahała się od ok. 80 do ponad 200 osób.

Każdy rajd upamiętniany był okolicznościową plaketką. Motywami plastycznymi były min. ryciny Artura Grottgera, postać Romualda Traugutta, rycina Juliusza Kossaka „Bitwa pod Ignacewem”, czy obraz Michała Andriollego „Walka powstańcza”. Wszystkie drużyny uczestniczące w imprezach, otrzymywały za udział pamiątkowe dyplomy.

Podczas uroczystych zakończeń prezentowane były programy artystyczne, odbywały się konkursy historyczne o powstaniu styczniowym, często poprzedzane prelekcjami multimedialnymi.

Wyjątkowy charakter miał XVI Rajd Szlakiem Powstania Styczniowego w 2013 r. z uwagi na 150 rocznicę jego wybuchu. Po przejściu trasy z Klewa do Skotnik, uczestnicy spotkali się w świetlicy wiejskiej w Skotnikach, gdzie po zakończeniu rajdu, miała miejsce sesja popularno-naukowa. Rozpoczęła się ona występem artystycznym uczniów Gimnazjum w Żarnowie. Montaż poetycko-muzyczny pt. „Czarna sukienka” nawiązywał do okresu żałoby narodowej po

upadku Powstania Styczniowego i został przygotowany pod kierunkiem Grażyny Szafińskiej. Sesję referatową rozpoczęła Lidia Świątek z Muzeum Regionalnego w Opocznie tematem „Powstanie styczniowe na ziemi opoczyńskiej”, następnie wystąpił Piotr Wojtasik z Muzeum w Piotrkowie Trybunalskim z referatem „Broń w powstaniu styczniowym”. Prezentację „Gmina Aleksandrów w okresie powstania styczniowego” przedstawił ówczesny zastępca wójta gminy Aleksandrów, Paweł Mamrot. Uroczystemu zakończeniu rajdu i sesji, towarzyszyła wystawa zatytułowana „Bóg, Honor, Ojczyzna” wypożyczona z Muzeum Martyrologii Wsi Polskiej w Michniowie.

Oddział PTTK w Żarnowie wziął też udział w ogólnopolskiej akcji, ogłoszonej przez Zarząd Główny naszego Towarzystwa pod nazwą „PTTK w 150 rocznicę Powstania Styczniowego” i otrzymał wyróżnienie podczas jej podsumowania w Warszawie.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
Zarząd Główny
Komisja Turystyki Pieszej

Oddział PTTK w Żarnowie

Pragniemy wyrazić serdeczne podziękowanie za działania podjęte w ramach ogólnopolskiej akcji „PTTK w 150. rocznicę Powstania Styczniowego 1863 – 2013”

Zaangażowanie w realizację tego przedsięwzięcia w istotny sposób przyczyniło się do poszerzenia wiedzy o tym zrywie narodowym i jego bohaterach wśród szerokiej rzeszy turystów.

Warszawa 6.XII.2014 r.

Przewodniczący KTP ZG
Stanisław Łuc

Tegoroczny, XXIII Rajd Szlakiem Powstania Styczniowego, zaplanowany został na sobotę 1 lutego i będzie przebiegał trasą z Klewa do Skotnik. Zakończenie w Szkole Podstawowej w Skotnikach, połączone zostanie z występem artystycznym uczniów tej placówki, prezentacją multimedialną o powstaniu przygotowaną przez wójta gminy Aleksandrów Pawła Mamrota oraz prezentacją grupy rekonstrukcji historycznej „Patrioci i fabrykanci Zagłębia Staropolskiego”.

Mamy nadzieję, że działania Oddziału PTTK w Żarnowie, przy współpracy z gminą Aleksandrów prowadzone przez 23 lata przyczyniły się do popularyzacji pamięci o Powstaniu Styczniowym, szczególnie wśród młodych turystów – uczestników naszych rajdów.

Włodzimierz Szafiński – prezes ZO PTTK w Żarnowie

Stanisław ŁUĆ

Nowy szlak w Puszczy Kampinoskiej

A właściwie ścieżka edukacyjna biegnąca tuż za granicą Warszawy. Została oznaczona kolorem czarnym i ma zaledwie około dwóch kilometrów długości. Wydaje się być błahostką wobec innych szlaków Kampinoskiego Parku Narodowego, a jednak warto poświęcić jej trochę czasu.

Ścieżka biegnie przez teren, który przez ponad czterdzieści lat był niedostępny nie tylko dla turystów ale także dla leśników i przyrodników. W kwietniu 1962 roku młody, (bo zaledwie trzyletni Park Narodowy), wskutek porozumienia zawartego między resortem obrony a resortem leśnictwa, musiał przekazać 11 ha lasu wojsku. Co ciekawe z tej powierzchni tylko 1 ha przeznaczony był na inwestycje, a reszta na strefę ochronną. W ówczesnych warunkach nikt nie pytał przyrodników o zdanie a pojęcie „ekologów” chyba w ogóle nie było znane.

Wojsko dość szybko zabiera się do pracy. Wszystko otoczone jest tajemnicą ale miejscowi wiedzą, że wznoszone są, a raczej wkopywane w ziemię, jakieś bunkry. Ich przeznaczenie do dziś budzi emocje. Najczęściej mówi się o Atomowej Kwaterze Dowodzenia, jednak wszystko wskazuje na to, że było to jedno z kilku zapasowych stanowisk dowodzenia stworzone na wypadek wojny atomowej.

Budynek koszarowy w 2006 r. (wikipedia)

Na otoczonym siatką i drutem kolczastym terenie powstały trzy obiekty. Najbardziej widoczny był budynek jako żywo przypominający szkołę „tysiąclatkę”; większość osób opisujących ten obiekt mówi o „kamuflażu”. Ale był to po prostu typowy budynek koszarowy z lat siedemdziesiątych. Sam byłem kiedyś w podobnym zakwaterowany. Świadczyć o jego przeznaczeniu mogą pomieszczenia kuchenne w piwnicy.

Wejście do naj-ważniejszego fragmentu – podziemnej sali taktycznej – ukryte było w budynku garaży ze stacją meteo na dachu. Oprócz sali

taktycznej (zwanej też „salą bojową”) w żelazobetonowym, trzykondygnacyjnym podziemiu znajdowały się pomieszczenia koszarowe, węzeł łączności, generatory, niezależna hydrofornia i zbiornik na wodę. Podziemne pomieszczenia miały w sumie ok. 600 m² powierzchni i były

zaopatrzone w służy i wyjścia ewakuacyjne. Były odporne na atak nuklearny. Jeszcze na początku XXI wieku można było zobaczyć w nich zachowane wyposażenie.

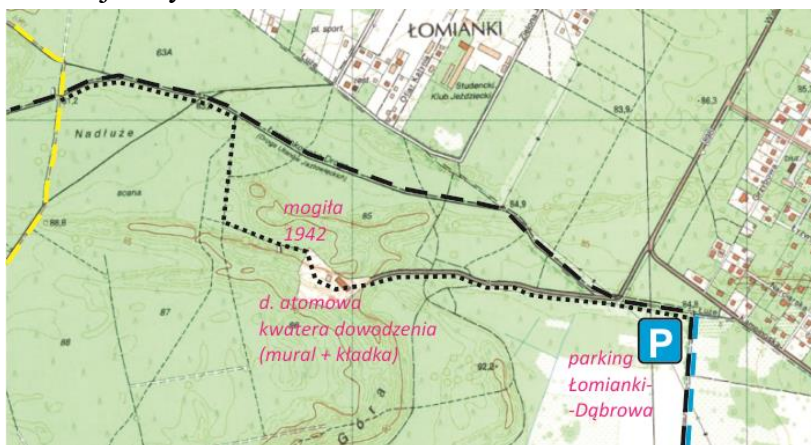
„Obiekt numer trzy” – to wielka podziemna hala zdolna pomieścić kilkanaście ciężarówek. Prawdopodobnie była przewidziana na schron, być może rzeczywiście dla pojazdów. Nigdy nie została ukończona.

„Kompleks 7215” – bo taki kryptonim nosiła ta kwatera – nie był chyba ludowemu wojsku bardzo potrzebny, skoro budowano go ponad dwadzieścia lat i ostatecznie nie skończono. W latach dziewięćdziesiątych uznano go za zbędny, a w roku 2003 teren powrócił do Kampinoskiego Parku Narodowego. Przez pewien czas był pilnowany przez firmę ochroniarską, potem pozostawiony swemu losowi stał się obiektem penetracji przez poszukiwaczy przygód i złomiarzy. Straż parkowa ujawniła tu nawet nielegalny obóz survivalowy.

Od momentu przejścia przez Park, szukano dla niepotrzebnych obiektów nowego przeznaczenia, nowego gospodarza. Opuszczony i coraz bardziej dewastowany dotrwał do roku 2017, kiedy to budynki naziemne zostały ostatecznie rozebrane. Narodził się bowiem pomysł przywrócenia tego obszaru przyrodzie. Postanowiono część podziemną zabezpieczyć przed wejściem ludzi, ale pozostawić możliwość schronienia się w nich – nietoperzom. Natomiast bezleśne, piaszczyste wydmy zdecydowano oddać roślinności – tzw. murawom napiaskowym. Żeby ułatwić ten proces wiosną tego roku mają być prowadzone nasadzenia, „implanty” fragmentów murawy pochodzących z innych części Puszczy. Przewidziano też eliminowanie gatunków inwazyjnych.

Integralną częścią projektu „Czynna ochrona nietoperzy i renaturyzacja siedlisk murawowych w północnej części Łużowej Góry w Kampinoskim Parku Narodowym”, finansowanego przez Unię Europejską była budowa wspomnianej na początku ścieżki edukacyjnej. Umożliwia ona zapoznanie się z rzadkim środowiskiem i z możliwościami regeneracyjnymi przyrody. Nie bez znaczenia jest „kanalizowanie” ruchu turystów i ciekawskich na tym obszarze. Żeby uniknąć dewastacji piaszczystego podłoża zdecydowano się na budowę drewnianych pomostów o długości ok. 200 m i schodków, szczególnie istotny

Plan ścieżki (źródło „Kurier Kampinoski”)

Ścieżka zaczyna swój bieg przy parkingu w Dąbrowie (Łomianki), gdzie można dojechać z Warszawy autobusem miejskim 110 lub 250. Przez chwilę prowadzi razem z czarnym szlakiem pieszym, potem odchodząc w lewo zniszczoną drogą asfaltową – dawną drogą dojazdową do Kwatery. Tam gdzie kończy się asfalt, zaczyna się najciekawszy fragment ścieżki biegnący przez piaszczyste tereny

Łużowej Góry. Ustawione przez Park tablice informują wędrowców o historii i przyrodzie tego miejsca. Widoczne są niewielkie betonowe fragmenty dawnej bazy zachowane jako „wejścia” dla nietoperzy, które od lat korzystają z tego miejsca jako noclegowni i zimowiska. Zabezpieczono je jednak przed możliwością penetracji przez człowieka.

Dość strome wzniesienie jakim jest ramie wydmy (ok. 7 m) turyści pokonują drewnianymi schodkami, schodząc po drugiej stronie w miejscu, gdzie znajduje się miejsce straceń z 1942 r. Ofiary niemieckiej zbrodni zostały po wojnie ekshumowane i przeniesione na cmentarz w Palmirach.

Ścieżka prowadzi stąd na północ, ponownie łącząc się z czarnym szlakiem i razem z nim prowadzi do Nadłuża. W miejscu dobrze znanym bywalcom puszczańskich szlaków – przy kamieniu Ułanów Jazłowieckich, kończy swój bieg.

Warto wspomnieć, że z tym miejscem wiąże się historia dramatycznej, bohaterskiej szarży 14 Pułku Ułanów Jazłowieckich, która 19 września 1939 roku otworzyła drogę do Warszawy wycofującym się po bitwie nad Bzurą oddziałom polskim armii Poznań i Pomorze. Ułani, którzy normalnie walczyli w szyku pieszym, tym razem konno, galopem, pokonali dwukilometrową odległość od wsi Wólka Węglowa gdzie rozbili pozycje niemieckie. Za cenę dużych strat (zginęło 105 ułanów) utworzyli na dwa dni wyłom w niemieckim pierścieniu wokół Warszawy, którym oddziały gen. Tadeusza Kutrzeby mogły wejść do miasta.

Inny fragment naszej historii wiąże się z samą Łużową Górą. W misie deflacyjnej tej najwyższej w Puszczy Kampinoskiej wydmy, w dniu 1 sierpnia 1944 r. koncentrowały się oddziały puszczańskie Armii Krajowej pod dowództwem majora Józefa Krzyczkowskiego „Szymona”. Ich zadaniem był atak na lotnisko bielańskie w godzinie „W”. atak zakończony niestety krwawą porażką.

Z węzła szlaków w Nadłuzu można pójść dalej w głąb Puszczy albo krótszą drogą (czarnym szlakiem pieszym) wrócić do Dąbrowy.

Włodzimierz MAJDEWICZ

PTTK w setną rocznicę wojny 1920 roku.

W roku 2020 będziemy obchodzić kilka ważnych rocznic historycznych, w tym przede wszystkim 100. rocznicę zwycięskiej bitwy warszawskiej.

Doceniając rangę tego wydarzenia bieżący rok ogłoszono „**Rokiem Bitwy Warszawskiej**”. Bitwa Warszawska, często nazywana „Cudem nad Wisłą” stoczona została w dniach 13-25 sierpnia 1920 r. w czasie wojny polsko-bolszewickiej. Zadecydowała o zachowaniu niepodległości przez Polskę i przekreśliła plany rozprzestrzenienia komunizmu na zachód Europy. Uznawana jest za 18. przełomową bitwę w historii świata.

Tematyka ta nie jest nam obca. Przypomnę, że Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK od lat stała na straży ważnych rocznic historycznych nawet w czasach, gdy z wielu względów nie było to dobrze widziane.

Temat Wojny polsko-bolszewickiej 1919-1921 podjęliśmy już przed laty w roku 1990. Rok ten przyniósł całemu Towarzystwu poważne odczuwalne na wszystkich szczeblach organizacyjnych trudności ekonomiczne. Mimo to, bez szansy na jakąkolwiek dotację ze strony Zarządu Głównego, Komisja Turystyki Pieszej podjęła próbę zainicjowania ogólnopolskiej akcji rocznicowych wycieczek i rajdów pieszych tym razem pod hasłem „PTTK w 70. ROCZNICĘ WOJNY 1920 ROKU”.

Od początku wiedzieliśmy, że to zadanie nie będzie łatwe. Wydano w niewielkim, sondażowym nakładzie, właściwie prywatnym sumptem, odznakę okolicznościową. Dostępnymi i jak się łatwo domyślić ograniczonymi środkami przystąpiono do jej popularyzacji. Wykorzystano poprzednie doświadczenia nabyte przy organizacji podobnych ogólnopolskich rocznicowych akcji.

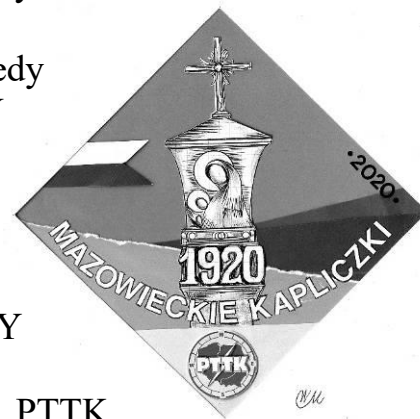
Trzeba jednak stwierdzić, że impreza tamta nie uzyskała tego rozmachu, co poprzednie, nie była ona tak masowa, nie wniosła tyle entuzjazmu w grono organizatorów terenowych co poprzednie. Ze sprawozdań z terenu wynikało, że rajdy i wycieczki skoncentrowały się w kilku regionach kraju. Najwięcej ich odbyło się w okolicach Warszawy i na Mazowszu. Na każdym kroku dawały się odczuć wspomniane już trudności ekonomiczne dotyczące boleśnie PTTK oraz nie mniej dotkliwe trudności organizacyjne wynikające z trwającej już likwidacji struktur wojewódzkich PTTK. W tamtym czasie, w związku z reorganizacją, kończyły swe istnienie również Wojewódzkie Komisje Turystyki Pieszej.

Był to z pewnością wyjątkowo niekorzystny okres dla wszelkich nowych inicjatyw programowych. Przyczyna mniejszego zaangażowania w prace organizacyjne wielu środowisk tkwiła w bardzo słabym przygotowaniu i braku wiedzy historycznej ze strony większości aktywu.

Odnosiło się to zwłaszcza do młodego i średniego pokolenia działaczy. Nie powinno to budzić zdziwienia, gdyż wiedzy tej nie można było wynieść ze szkolnych lekcji historii. Wojna polsko-bolszewicka 1920 roku nie istniała w programach nauczania historii i nie było jej również przez dziesiątki lat w prasie, radiu i telewizji. O dostępie do historycznych opracowań książkowych nie można było w tamtym czasie nawet marzyć. Wojna 1920 przez kilka dziesięcioleci była tematem tabu.

Jednak akcja mimo wszystko ruszyła. Wycieczki i rajdy piesze, które doszły do skutku w tym trudnym okresie przedstawiały na ogół dobry poziom organizacyjny i właściwe nasycenie treściami historyczno-patriotycznymi. We właściwy sposób przybliżały one młodzieży nieznane szczegóły walk o utrzymanie niepodległości w 1920 roku.

Jedną z najbardziej udanych imprez był wtedy Indywidualny Rajd Pieszy „SZLAKAMI BITWY WARSZAWSKIEJ 1920 ROKU”, wraz z metalową odznaką przygotowany został przez Oddział PTTK Warszawa Praga Południe. Po latach Oddział ten wierny tematowi opracował nowy regulamin i wydał stałą odznakę turystyczną „SZLAKAMI BITWY WARSZAWSKIEJ 1920”.

Obecnie Oddział Praski PTTK zaprasza turystów do zdobywania odznaki jubileuszowej „BITWA WARSZAWSKA 1920-2020”. Natomiast Oddział Stołeczny PTTK zaprasza do udziału w indywidualnym rajdzie „MAZOWIECKIE KAPLICZKI 1920”.¹

Działające na terenie Warszawy Oddziały PTTK przygotowują dużą wspólną rocznicową imprezę pod

¹ Regulamin Odznaki „BITWA WARSZAWSKA 1920-2020” można znaleźć w 66 (101) numerze Piechura. Regulamin rajdu „MAZOWIECKIE KAPLICZKI 1920” znajduje się w bieżącym numerze oraz w biuletynie „Biwak”

hasłem „ZLOT TURYSTÓW PTTK, OSSÓW 2020”. Zlot odbędzie się w dniu 16 sierpnia 2020 r. Prace organizacyjne trwają.

Zakończenie imprezy zaplanowano w Ossowie nieopodal miejsca śmierci ks. mjr Ignacego Skorupki. Będzie to impreza przeznaczona dla turystów pieszych, kolarzy i krajoznawców, dla których przygotowane zostaną dwie trasy autokarowe.

Regulamin Zlotu z pełnymi informacjami ukaże się między innymi na stronie internetowej KTP ZG PTTK.

W trakcie posiedzenia Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK w dniu 1.12.2019 r. w siedzibie ZG PTTK w Warszawie podjęto decyzję o szerokim rozpropagowaniu doniosłej rocznicy **100. ROCZNICĘ WOJNY 1920 ROKU**.

Wydarzenia związane z Wojną 1920 r. to nie tylko Bitwa Warszawska, rozgrywały się one na znacznym obszarze kraju.

Wartościowe materiały historyczne w postaci licznych wydawnictw pomocnych dla organizatorów imprez są obecnie powszechnie dostępne.

Zachęcamy terenowe Komisje Turystyki Pieszej, Kluby Piesze oraz wszystkich przodowników turystyki pieszej do organizowania wycieczek i rajdów pieszych nawiązujących tematycznie do wojny polsko-bolszewickiej 1920 roku.

W programie wspomnianego Zlotu w Ossowie uwzględniono jeszcze ważną szczególnie dla członków naszego Towarzystwa rocznicę. 70 lat temu, 17 grudnia 1950 w wyniku połączenia Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (1873 r.) i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego (1906 r.) powołano Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. PTTK to najstarsze w Polsce stowarzyszenie skupiające turystów i krajoznawców.

Włodzimierz SZAFIŃSKI

Patriotyczne wędrowanie

Około 300 osób wzięło udział w XXIII Rajdzie Niepodległości, który odbył się w sobotę, 9 listopada 2020 r. Organizatorami tej pieszej imprezy turystycznej, stanowiącej formę uczczenia Narodowego Święta Niepodległości, są dwa zaprzyjaźnione oddziały Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Końskich i Żarnowie.

Trasa tegorocznego rajdu, rozpoczynała się i kończyła w Końskich a prowadziła przez Rogów, Piłę, Koczwarę, Pomyków oraz Stary

Młyn (14 km). W sobotni rano rajdowcy z dwóch województw, świętokrzyskiego i łódzkiego zgromadzili się przy siedzibie oddziału w Końskich. Przybyli turyści m.in. z Kielc, Skarżyska Kamiennej, Bliżyna, Końskich, Tomaszowa Mazowieckiego, Białaczowa, Przedborza, Miedznej Drewnianej i Żarnowa. Tutaj powitał ich prezes Oddziału PTTK w Końskich, Wojciech Pasek i przypomniał harmonogram rajdu.

Po weryfikacji uczestnicy otrzymali pamiątkowe plakietki i wyruszyli na wędrowkę. Część drużyn dla podkreślenia patriotycznego charakteru rajdu, pojawiła się z biało-czerwonymi flagami. Po przejściu większości trasy, w Pomykowie, przygotowane zostało ognisko turystyczne, przy którym można było upiec kiełbaskę i napić się gorącej herbaty.

W auli Szkoły Podstawowej nr 1 w Końskich, nastąpiło uroczyste zakończenie imprezy połączone z okolicznościowym programem w wykonaniu uczniów tej placówki. Zgodnie z regulaminem były też do odbioru upominki wylosowane na tzw. numery startowe. Drużynom zostały także wręczone dyplomy uczestnictwa.

Kolejny już dwudziesty trzeci Rajd Niepodległości, zdaniem jego uczestników przeszedł do historii jako udana impreza turystyczna.

Włodzimierz MAJDEWICZ

Jadwiga Zwierz

Pożegnanie

W dniu 9 grudnia 2019 roku otrzymałem smutną wiadomość o śmierci Jadwigi Zwierz. Odeszła po długiej ciężkiej chorobie. Jadzię znałem od 1969 roku.

Jadwiga Zwierz, urodzona 17 października 1935 roku w Mińsku Mazowieckim, była absolwentką Wydziału Geologii Uniwersytetu Warszawskiego. Przez wiele lat pracowała w Instytucie Geologii, pełniąc tam szereg funkcji; między innymi Kustosza Muzeum Geologicznego w Warszawie. Jako ceniony specjalista geolog była wielokrotnie odznaczana i nagradzana.

Geologia była jej zawodem i życiową pasją, wykorzystując swą rozległą wiedzę prowadziła popularno-naukowe prelekcje uzupełniane pokazami minerałów. Tematami tych – przeznaczonych głównie dla przodowników turystyki pieszej spotkań – były osobliwości geologiczne Polski i geologia na trasach pieszych wędrowek.

Z Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym związała się w 1953 roku podejmując pracę społeczną w Oddziale Stołecznym PTTK im. Aleksandra

Janowskiego w Warszawie. Działała początkowo w Kole Zakładowym PTTK nr 45 przy Instytucie Geologii.

W latach 1958-1978 zorganizowała i poprowadziła dla członków Koła i ich rodzin kilkadziesiąt wycieczek pieszych nizinnych, organizowała również drużyny biorące udział rajdach pieszych nizinnych i górskich.

W latach 1966-78 aktywnie działała w Oddziałowej Komisji Młodzieżowej pełniąc funkcję sekretarza zarządu. W latach 1964-78 należała do grona najaktywniejszych działaczy Klubu Turystyczno-Krajoznawczego „Czata 62”. Pełniła tam kolejno funkcje członka zarządu i wiceprezesa Klubu.

Oprócz zaangażowania w działalność klubową, w latach 1972-78, prowadziła sekretariat Oddziałowej Komisji Krajoznawczej, a w latach 1978-82 była aktywnym Opiekunem Zabytków i członkiem Oddziałowej Komisji Opieki nad Zabytkami.

Od roku 1984 do śmierci była członkiem Klubu Przodowników Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej.

Niezależnie od pracy w Oddziale Stołecznym PTTK Jadwiga Zwierz od wielu lat działała na szczeblu centralnym. Od 1981 roku była aktywnym członkiem Prezydium Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK. Początkowo współpracowała z Anielą Michalską w Podkomisji Przodowników i Szkolenia. W 1993 roku powierzono Jej kierowanie pracami Sekretariatu KTP ZG PTTK, funkcję tę pełniła nieprzerwanie do roku 2014.

Uczestniczyła we wszystkich podejmowanych przez KTP ZG działaniach. Były to ogólnopolskie akcje imprez pieszych poświęconych kolejnym rocznicom ważnych wydarzeń historycznych. Uczestniczyła w opracowaniu materiałów szkoleniowych dla kadry. Brała również wielokrotnie udział w pracach komisji egzaminacyjnych w trakcie Ogólnopolskich Złotów Przodowników Turystyki Pieszej i po zakończeniu kolejnych OWRP.

Jej artykuły publikowane były w kwartalniku „Piechur” oraz w książce „50 lat Komisji Turystyki Pieszej ZG. PTTK 1952-2002”. W ramach pracy w KTP ZG PTTK organizowała w siedzibie ZG PTTK cykl wystaw popularyzujących turystykę pieszą i dorobek jednostek terenowych.

Przez ponad trzydzieści lat brała udział w piątkowych dyżurach KTP ZG PTTK załatwiając w kontaktach bezpośrednich lub telefonicznie wiele różnych, niejednokrotnie ważnych i trudnych spraw, z jakimi zgłaszały się terenowe komisje turystyki pieszej lub indywidualnie ze swoimi problemami przodownicy turystyki pieszej z terenu całej Polski.

Skrupulatna i perfekcyjna w podejmowanych działaniach w sposób wzorowy prowadziła przez kilka kadencji pracę sekretariatu KTP ZG PTTK. Zawsze uśmiechnięta, taktowna i zyczliwa szybko zyskała sympatię i szacunek w naszym środowisku. Świadczyły o tym dobitnie serdeczne, koleżeńskie powitania w terenie na Ogólnopolskich Złotach Przodowników Turystyki Pieszej.

Posiadała uprawnienia Przodownika Turystyki Pieszej, godność Honorowego Przodownika Turystyki Pieszej, Instruktora Krajoznawstwa Polski i Opiekuna Zabytków. Godność Członka Honorowego PTTK otrzymała w dniu 4 września 2009 r. w trakcie XVII Walnego Zjazdu PTTK.

Za osiągnięcia w pracy zawodowej i działalność w PTTK Jadwiga Zwierz otrzymała następujące odznaczenia i wyróżnienia:

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski,
Złoty Krzyż Zasługi,
Srebrny Krzyż Zasługi,
Złotą Odznakę „Zasłużony dla Polskiej Geologii”,
Tytuł Zasłużonego Działacza Związku Zawodowego Górników,
Odznaka 1000-lecia Państwa Polskiego,
Odznaka Honorowa za Zasługi dla Turystyki,
Srebrna Odznaka Zasłużony Działacz Turystyki,
Złota Honorowa Odznaka PTTK,
Srebrna Honorowa Odznaka PTTK,
Medal 25 lat KTP ZG PTTK,
Medal 35 lat KTP ZG PTTK,
Medal 50 lat KTP PTTK,
Medal 55 lat KTP ZG PTTK,
Medal 60 lat KTP ZG PTTK oraz
Odznakę Honorową Oddziału Stołecznego PTTK.

W chłodną deszczową sobotę 14 grudnia 2019 roku na cmentarzu parafialnym w Mińsku Mazowieckim żegnaliśmy Koleżankę Jadwigę Zwierz – Członka Honorowego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Nad mogiłą Jadwigi pochylił się sztandar Zarządu Głównego PTTK. Wśród żegnających Ją byli przedstawiciele Kręgu Członków Honorowych PTTK, Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK i Oddziału Stołecznego PTTK im. Aleksandra Janowskiego.

PTTK było zawsze dla Jadwigi Zwierz niezwykle ważne i bez przesady można stwierdzić, że w znaczącym stopniu zaważyło na Jej całym życiu. To, co Jadwiga dawała Towarzystwu przez lata zaangażowanej działalności trudno dziś w pełni ocenić.

Jadwiga Zwierz należy do grona tych osób, którym Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze wiele zawdzięcza.

Cześć Jej pamięci!

Regulamin Indywidualnego Rajdu MAZOWIECKIE KAPLICZKI 1920 r.

1. Dla upamiętnienia setnej rocznicy Bitwy Warszawskiej 1920 r. Oddział Stołeczny PTTK – Klub Przodowników Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej organizuje Indywidualny Rajd Turystyczno-Krajoznawczy „**MAZOWIECKIE KAPLICZKI – 1920**”. Uczestnicy będą ubiegać się o zdobycie pamiątkowej Odznaki.
 2. Rajd rozpoczyna się 01.01.2020 r. i trwa do 31.12.2020 r. Terenem rajdu jest teren Mazowsza (granice administracyjne).
 3. Udział w rajdzie polega na odbyciu dowolnej liczby wycieczek pieszych, kolarskich, motorowych i innych, w trakcie których należy zlokalizować minimum 15 obiektów (kapliczek i krzyży) związanych z Bitwą Warszawską 1920 r. Wykaz obiektów zawarty jest w Załączniku nr 1 do regulaminu. Mile widziane obiekty odnalezione przez uczestników Rajdu, nie uwzględnione w Załączniku nr 1.
 4. W Rajdzie może uczestniczyć i ubiegać się o przyznanie odznaki każdy, kto ukończył 10 lat. Zapraszamy do udziału w rajdzie zespoły rodzinne, towarzyskie i zorganizowane grupy wycieczkowe.
 5. Podstawą do przyznania odznaki jest „Kronika wycieczek” prowadzona w dowolnej formie, mogą być wykorzystane książeczki wycieczek turystyki kwalifikowanej. Kronika powinna zawierać dane uczestnika Rajdu, daty i trasy odbytych wycieczek, nazwy miejscowości z podaniem obiektu i potwierdzeniem w formie pieczętki, podpisu osób prowadzących (przewodnika, przodownika, instruktora lub kierownika wycieczek szkolnych). Wystarczającym potwierdzeniem jest wykonanie opisu, zdjęcia lub rysunku zwiedzanego obiektu. Najciekawsza „Kronika wycieczek” zostanie wyróżniona.
 6. Weryfikacji kronik i przyznania Odznaki „**MAZOWIECKIE KAPLICZKI 1920**” dokonuje Referat Weryfikacji Komisji Turystyki Pieszej Oddziału Stołecznego PTTK. Dokumentację należy dostarczyć do Oddziału Stołecznego PTTK osobiście lub listownie z zaadresowaną kopertą zwrotną z naklejonym znaczkiem w nieprzekraczalnym terminie do dnia 31 stycznia 2021 r. Adres: Oddział Stołeczny PTTK 00-336 Warszawa, ul. Kopernika 30, pok. 523 (czynny poniedziałek, środa, czwartek, piątek 9-16, wtorek 10-18). Tel.: 22 635 27 52, strona internetowa: www.stolecznypttk.pl.
- Należy podać dane do kontaktu: adres, numer telefonu, ewent. e-mail.
7. Odznaka jest odpłatna i zostanie wydana po terminie składania Kronik w ściśle określonym nakładzie, tak aby każdy uczestnik Rajdu na podstawie adnotacji o przyznaniu odznaki mógł ją

zakupić. Dystrybucję prowadzi będzie Oddział Stołeczny PTTK od połowy lutego 2021 r.

8. Rajd nie ma charakteru komercyjnego i odbywa się na zasadzie non profit, uczestnicy pokrywają tylko koszt świadczeń (odznaki, korespondencja).
9. Uczestnictwo w imprezie jest jednoznaczne z wyrażeniem zgody na wykorzystanie wizerunku do promocji wydarzenia. Informujemy, że zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (KE) 2016/679 z dnia 27.04.2016 w sprawie ochrony osób fizycznych – dane osobowe przetwarzane są wyłącznie na potrzeby imprezy a ich administratorem jest Oddział Stołeczny PTTK im. Aleksandra Janowskiego.
10. Uczestnicy biorą udział w imprezie na własną odpowiedzialność. Członkowie PTTK z opłaconą aktualną składką członkowską są ubezpieczeni, pozostali winni ubezpieczyć się we własnym zakresie.
11. Za szkody powstałe z winy uczestników odpowiadają sami uczestnicy. Oddział Stołeczny PTTK nie ponosi odpowiedzialności za żadne szkody wynikłe podczas Rajdu.
12. Interpretacja niniejszego Regulaminu należy wyłącznie do Klubu Przodowników Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej oraz do Zespołu Weryfikującego Oddziału Stołecznego PTTK.

Przykładowe propozycje wycieczek

1. Kobyłka PKP – Kobyłka Bazylika Św. Trójcy – Kobyłka PKP - Górki Wołomińskie – Rez. Grabicz – Ossów Cm. Wojenny z 1920 r. Obiekty na trasie pieszej ok. 11 km.
2. Urle PKP – Puste Łąki – Koszelanka – rz. Liwiec, most w Kamieńczyku – Kamieńczyk. Obiekty na trasie pieszej ok. 17 km.
3. Warszawa – Radzymin aut. 738. Warszawa – Struga (Marki) – Cegielnia k. Radzymina – Radzymin Cmentarz z 1920 r. Obiekty na trasie linii autobusowej.

Załącznik nr 1

Borkowo nad Wkrą gm. Nasielsk	W centrum wsi na placu przed sklepem znajduje się pomnik-głaz uwieńczony metalowym krzyżem upamiętniający bitwę nad Wkrą stoczoną z wojskami sowieckimi w dniach 14-15.08. 1920 r. Nazwa miejscowości Borkowo pod Nasielskiem oraz data bitwy zostały wryte na jednej z tablic umieszczonych na Grobie Nieznanego Żołnierza w Warszawie.
Brwinów pow. pruszkowski	Przy ul. Skudry róg ul. Wigusin znajduje się kapliczka poświęcona pamięci dr. mjr. Stanisława Skudro odznaczonego Krzyżem Walecznych, bohatera Bitwy Warszawskiej.
Całowanie gm. Karczew	We wsi krzyż upamiętniający wydarzenia z okresu wojny polsko-bolszewickiej 1920 r.
Cegielnia k. Radzymina	Na skraju wsi stoi wysoki metalowy krzyż upamiętniający toczony w tym miejscu walki 13 i 15 sierpnia 1920 r. (pod krzyżem dwie tablice).
Choszczówka Rudzka gm. Dębe Wlk. pow. miński	Po północnej stronie szosy znajduje się kapliczka zwieńczona metalowym krzyżem z datą 4.X.1907 r. Świadek bitwy z bolszewikami w 1920 r. Przy tej kapliczce 17 sierpnia 1920 r. stały polskie karabiny maszynowe i goniły ogniem uciekających bolszewików
Halin Osada we wsi Puste Łąki k. Kamieńczyka gm. Wyszaków	We wsi znajduje się kapliczka wystawiona dla uczczenia Bitwy Warszawskiej 1920 r.
Kobyłka	1. Bazylika Św. Trójcy. Naprzeciwko kościoła na skwerze znajduje się murowana kapliczka

	wzniesiona dla upamiętnienia wojny polsko-bolszewickiej 1920 r. 2. Rynek (w kształcie trójkąta) Jest tu kapliczka upamiętniająca walki z roku 1920 oraz krzyż z pamiątkową tablicą ku czci poległych.
Koczargi Stare gm. Stare Babice	Ul. Klonowa. Przydrożna kapliczka z 1920 r. wystawiona przez mieszkańców wsi jako dziękczynienie za „Cud nad Wisłą”.
Kopki gm. Wiązowna	Ul. Nad Świdrem. Krzyż drewniany, wotum dziękczynne za ocalenie w wojnie 1920 r., postawiony przez mieszkańców Kopek.
Lasek gm. Celestynów	We wsi murowana kapliczka z 1920 r.
Łaś wieś za Starym Szelkowem	Droga nr 61 – na trasie Pułtusk – Różan, ok. 3,8 km za Starym Szelkowem przy drogowskazie w lewo do wsi Tłuszcz, na granicy gmin Szelków i Rzewnie. Krzyż upamiętniający poległych żołnierzy w 1920 r.
Marki-Struga	Po lewej stronie szosy radzymińskiej jadąc od strony Warszawy, za parkingiem znajduje się betonowa kapliczka Św. Antoniego wykonana w kształcie drzewa stanowiąca pamiątkę Bitwy Warszawskiej 1920 r. Obok kapliczki ustawiona jest tablica upamiętniająca żołnierzy Wileńskiego Pułku Strzelców, którzy z tego miejsca w dniach 14 i 15 sierpnia 1920 r. wyruszyli do walki o utracony Radzymin.
Mazewo Dworskie A gm. Nasielsk	Przy drodze wojewódzkiej nr 632 znajduje się kapliczka z 1920 r. z figurką Matki Boskiej upamiętniająca „Cud nad Wisłą”
Okuniew gm. Halinów	Przy drodze z Okuniewa do wsi Zabraniec u podnóża wydmy zwanej Łysą Górą w 1929 r. postawiono kapliczkę zwieńczoną krzyżem upamiętniającą toczoną w tym miejscu w sierpniu 1920 r. zwycięską walkę z bolszewikami.
Ossów k. Kobyłki	Ul. Matarewicza 233, ok. 150 m. od głównej drogi znajduje się krzyż upamiętniający miejsce śmierci ks. kapelana Ignacego Skorupki. Prowadzi do niego wysadzona brzoza aleja.
Prusinowice gm. Świercze pow. pułtuski	Przy drodze wojewódzkiej nr 620 w miejscu walki i śmierci polskich żołnierzy stoi okazały krzyż – pomnik upamiętniający poległych w starciu z bolszewikami w bitwie stoczony w Prusinowicach 17.08.20 r.
Pruszków, dzielnica Żbików	Ul. Zdziarska. Murowana kapliczka z krzyżem z 1920 r. Pod krzyżem znajduje się napis z nazwiskami fundatorów oraz 1920 r.
Radzymin	1. Cmentarz poległych 1920 r. – Kaplica cmentarna – pomnik, upamiętniająca bitwę pod Radzyminem w sierpniu 1920 r. 2. „Droga Golgoty Narodu Polskiego” – tak szosę warszawską (ob. Al. Jana Pawła II) nazwał w 1973 r. Prymas Kardynał Stefan Wyszyński. Droga połączyła Cmentarz Poległych 1920 r. z Kolegiatą Radzymińską w centrum miasta. Wzdłuż drogi, tj. Al. Jana Pawła II w latach 1998-2005 ustawiono 16 krzyży Virtuti Militari upamiętniających jednostki WP walczące o Radzymin 13-16 sierpnia 1920 r.
Rybieńko Leśne n. Bugiem, ob. osiedle w Wyszkowie	Nad stawami niedaleko rest. Baśniowa znajduje się obelisk uwieńczony krzyżem upamiętniający zamordowanie w tym miejscu przez bolszewików 7 żołnierzy WP w dn. 17.08.1920 r.
Rzeczki k. Ciechanowa	We wsi znajduje się kapliczka nagrobna nad zbiorową mogiłą żołnierzy 20 Pułku Piechoty, którzy polegli w tym miejscu 19.08.1920 r. w walce z bolszewikami. Na ścianie kapliczki widnieje stosowny napis upamiętniający żołnierzy 20 pp
Sarnowa Góra gm. Sońsk pow. ciechanowski	We wsi znajduje się metalowy krzyż oraz pomnik upamiętniający bitwę stoczoną z bolszewikami przez 18 Dywizję Piechoty WP w dniach 18-20.08. 1920 r. pod Sarnową Górą k. Ciechanowa. Nazwa miejscowości Sarnowa Góra pod Ciechanowem oraz data bitwy zostały wyrzeźbione na jednej z tablic umieszczonych na Grobie Nieznanego Żołnierza w Warszawie.

Serpelice nad Bugiem gm. Sarnaki pow. łosicki	We wsi znajduje się kamienny pomnik w kształcie stożka z metalowym krzyżem na szczycie. Obiekt został zbudowany w 1928 r. przez miejscową ludność ku czci poległych za Ojczyznę w wojnie 1920 r.
Skrzeszew gm. Wieliszew	Przy ul. Szkolnej róg Nowodworskiej znajduje się krzyż przydrożny z 1922 r. upamiętniający I wojnę światową i wojnę 1920 r.
Starogród gm. Siennica pow. miński	W pobliżu mostu na Świdrze znajduje się kapliczka ufundowana w 1922 r. przez Gustawa Zabieglńskiego jako wotum dziękczynne za uratowanie życia podczas rozbrajania żołnierzy bolszewickich w sierpniu 1920 r.
Strachów n. Liwcem gm. Jadów	Ul. Krótka – murowana kapliczka poświęcona wydarzeniom z sierpnia 1920 r. Pod kapliczką odbywają się uroczystości związane z rocznicami „Cudu nad Wisłą”.
Szelków n. Orzycem pow. makowski	1. W centralnej części wsi koło boiska szkolnego znajduje się zbiorowa mogiła żołnierzy polskich z 1920 r. Na mogile ustawiony jest krzyż oraz pomnik z umieszczonym napisem „1920 r. – Cześć i Chwała żołnierzom WP 101 pp i Lidzkiego pp poległym za Ojczyznę pod Szelkowem w bitwie z Rosjanami. 2. Krzyż na cmentarzu parafialnym upamiętniający poległych żołnierzy polskich w wojnie 1920 r.
Trzcianka gm. Brańszczyk pow. wyszkowski	Przy drodze krajowej nr 8 jadąc w stronę Wyszkowa znajduje się murowana kaplica nagrobna upamiętniająca miejsce pochówku żołnierzy 201 Ochotniczego Pułku Piechoty poległych 3.VIII. 1920 r. w obronie Ojczyzny w wojnie polsko-bolszewickiej.
Urle n. Liwcem gm. Jadów	Kapliczka „Cudu nad Wisłą” wzniesiona na pamiątkę odparcia bolszewików pod Radzyminem w 1920 r.
Warszawa- Białołęka osiedle Szamocin	Ul. Płochocińska 106 A. Przy posesji znajduje się przydrożny krzyż z 1920 r. Na umieszczonej na krzyżu tablicy widnieje napis: „Tę pamiątkę stawiają małżonkowie Michalscy dnia 20 maja 1920 r. prosząc Pana Boga o zakończenie wojny”.
Warszawa- Targówek os. Bródno	Ul. Wysockiego 49. Krzyż-pomnik ufundowany przez mieszkańców Bródna w 1925 r. w piątą rocznicę „Cudu nad Wisłą” i zwycięstwa nad nawałą bolszewicką w dniu 15 sierpnia 1920 r.
Warszawa- Wawer os. Aleksandrów	Ul. Szulczyka. Ulica kończy się polną drogą. Znajduje się tu kapliczka z figurą Matki Boskiej wzniesiona w 1920 r. dla upamiętnienia „Cudu nad Wisłą”.

Przydatne informacje:

Strony internetowe pomocne przy planowaniu wędrówek i lokalizacji obiektów:

www.mazowsze.szlaki.pttk.pl – turystyczna mapa Mazowsza ze szlakami turystycznymi, możliwością pomiaru trasy, możliwością wydrukowania dowolnego fragmentu mapy i aplikacją mobilną,

www.ztm.waw.pl – rozkład jazdy komunikacji miejskiej w Warszawie.

www.pkp.pl – rozkład jazdy kolejowy

www.targo.pl – mapa internetowa,

www.maps.google.pl – mapa internetowa

www.polskaniezwykla.pl – przewodnik po Polsce z opisem atrakcji, ciekawych miejsc i zabytków

Komunikat Komisji TP ZG PTTK

Dotyczący egzaminów na Przodowników Turystyki Pieszej PTTK oraz Przodowników rozszerzających uprawnienia

Od 1 stycznia 2020 r. wnioski o nadanie lub rozszerzenie uprawnień zawierać będzie dodatkową konieczną do wypełnienia rubrykę (bez niej będzie uznany za niekompletny). W rubryce tej należy wpisać propozycję co najmniej jednego pytania z zakresu wiedzy o województwie, z którego zdawany będzie egzamin.

Działy w teście to:

1. Środowisko geograficzne województwa;
2. Historia i kultura województwa;
3. Zabytki i obiekty krajoznawcze województwa;
4. Ochrona przyrody w województwie;
5. Zagospodarowanie turystyczne w województwie

Działy 1-4 obejmują pytania testowe, a dział 5 pytania opisowe

Pytania testowe należy podać wraz z czterema proponowanymi wariantami odpowiedzi. Podane pytania, po przeanalizowaniu i stwierdzeniu ich przydatności, będą dodane do bazy danych, z której generowane są testy egzaminacyjne. Liczymy, że przyspieszy to moment realizacji postulatu środowiska turystów pieszych o udostępnienie pytań testowych w internecie. Będzie to możliwe jednak dopiero wtedy, kiedy liczba pytań w każdy dziale osiągnie co najmniej liczbę 100. Liczymy na pomoc zdających w realizacji tego celu.

Komisja Turystyki Pieszej
ZG PTTK

Komunikat Komisji TP ZG PTTK

Dotyczący Centralnego Kursu Znakarzy Nizinnych Szlaków Pieszch

Komisja Turystyki Pieszch Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego oraz Klub Turystyczny „Ostańce” Oddziału PTTK im. Aleksandra Janowskiego w Zawierciu zapraszają w dniach 20 i 21 marca 2020 roku na

XX Centralny Kurs Znakarzy Nizinnych Szlaków Pieszch PTTK

Część teoretyczna kursu odbędzie się w Zawierciu. Zajęcia teoretyczne 20 marca 2020 r. – spotkanie uczestników w Biurze Oddziału przy ulicy Sikorskiego 6 o godz. 15:30. Zajęcia tego dnia odbędą się od godz. 15:45 do godz. 20:00.

Część praktyczna i egzamin 21 marca 2020 r. od godz. 9:00 na szlakach w okolicach Zawiercia.

Wpisowe na kurs wynosi 50,- zł, płatne w Zawierciu gotówką na miejscu. Przejazdy, nocleg i wyżywienie kandydaci organizują sobie we własnym zakresie. Po wcześniejszym zgłoszeniu możliwy jest za dodatkową opłatą nocleg na miejscu lub w nieodległej okolicy.

Kandydaci zobowiązani są posiadać ze sobą:

- wniosek o nadanie uprawnień znakarza podpisany przez macierzystą Oddziałową Komisję Turystyki Pieszch: (wnioski do pobrania ze strony KTP ZG PTTK: ktpzg.pttk.pl z zakładki „szlaki” w formacie PDF lub doc)
- zdjęcie formatu legitymacyjnego,
- legitymację członkowską PTTK z opłaconą składką za rok 2020,
- książeczkę Odznaki Turystyki Pieszch z przyznaną co najmniej małą srebrną OTP,
- potwierdzenie ukończenia szkolenia ogólnego PTTK lub legitymację posiadanych uprawnień kadry programowej PTTK,
- ubranie robocze na zajęcia terenowe (fartuch, rękawice itp.).

Zgłoszenia kandydatów przyjmuje Oddział PTTK im. Aleksandra Janowskiego w Zawierciu Klub Turystyczny „Ostańce”, ul. Sikorskiego 6, 42-400 Zawiercie;
email: pttk.zawiercie@o2.pl; tel. 604 094 636,
w terminie do 19 marca 2020 r.

W związku z eksternistyczną formą kursu, prosimy o wcześniejsze zapoznanie się z Instrukcją Znakowania Szlaków Turystycznych (na stronie KTP ZG PTTK).

Osoby, które nie spełnią wymogów formalnych, po zdaniu egzaminu otrzymają zaświadczenie o ukończeniu kursu.

Informacji na temat kursu udzielają:

Kol. Władysław Szwaciński,
e-mail: szwac@poczta.onet.pl; tel. 604094636

Kol. Konstancjusż Mojżysz,
e-mail: konstancjusż@interia.pl

Przygotowano na wyjazdowe posiedzenie Komisji Turystyki Pieszej

ZG PTTK

w dniu 1 lutego 2020 r., w Gdyni

Wydawca: Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK

Witryna internetowa <http://ktpzg.pttk.pl>

Warszawa – luty 2020

Redakcja: Stanisław Łuc

Okładka: Włodzimierz Majdewicz

Nakład: 40 egz.

Adres do korespondencji: 00-075 WARSZAWA

ul. Senatorska 11

luciak@op.pl